

VAGGERYDS
KOMMUN

Finansieringspolicy för den kommunala VA- verksamheten

Antagen av kommunfullmäktige 2024-xx xx

Ansvarig förvaltning: Tekniska förvaltningen

Ansvarig tjänsteman: VA-chef

Innehållsförteckning

Finansiering av drift och VA-investeringar	3
Nuläge	3
Utmaningar.....	3
Samhällets tillväxt.....	3
Samhällets funktion.....	3
Samhällets framtida klimatförändringar	3
Samhällets globala mål och lagändringar	4
Finansiering.....	4
Exploatering	4
Brandvatten	4
Klimatförändringar.....	4
Globala mål och lagkrav	4
Lagstöd.....	4
Sammanfattning	5
VA-kollektivet finansierar:	5
Skattekollektivet finansierar:	5

Finansiering av drift och VA-investeringar

Vaggeryds kommun är skyldig att ha vissa verksamheter enligt lag. Vatten och avlopp (VA) är en av dessa. I vatten och avloppsbranschen finns ett antal utmaningar för att fortsatt kunna vara en leverantör av långsiktigt hållbara vattentjänster. Det finns ett stort behov av en ökad investerings- och förnyelsetakt samt nya pris- och affärsmodeller.

Nuläge

Dagens (2023) kommunala VA-verksamhet i Vaggeryd försörjer 70-75 procent av befolkningen med rent vatten och avloppshantering. Den snabba utbyggnaden av avloppsreningen på 1950- och 60-talet skedde till största del med statsbidrag. Med avskrivna tillgångar och en låg investeringstakt har avgifterna för vatten och avlopp kunnat hållas låga. Anläggningarna har förbrukats, men kostnaden för nödvändiga investeringar har skjutits till framtida generationer.

Utmaningar

Vaggeryds kommun står i närtid med stora utmaningar samt vägval för att hantera de finansiella

konsekvenserna av dessa utmaningar. Utmaningarna handlar primärt om att möta:

Samhällets tillväxt

Finansiering till nybyggnation av VA-ledningsnät samt kapacitetåtgärder på befintliga VA-anläggningar är den primära utmaningen. Detta behövs för att möta samhällets tillväxt som grundar sig i förtätningar, nya exploateringsområden och omvandlingsområden (områden som idag inte har kommunalt VA men som behöver det på grund av ökade krav på miljöskydd).

Samhällets funktion

Den befintliga infrastrukturen behöver en hållbar ledningsförnyelsetakt vilket motsvarar livslängden på de kommunala VA-ledningarna. Förnyelsetakten idag är ca 300 år som medelvärde men den tekniska livslängden är mindre än 100 år.

En hållbar förnyelsetakt innebär ökade investeringskostnader. Organisationen måste också ha kapacitet och kompetens för att kunna genomföra förnyelse av VA-ledningar.

Risken med att stanna upp och försämrade eller fortsätta med dagens investeringsnivå är att öknings av leveransavbrott, miljöpåverkan och sjukdomsutbrott p.g.a. otjänligt dricksvatten o.s.v. kommer att öka. Investering behövs för att kvarstå och åtgärderna flyttas endast till kommande

generationer vilket genererar ännu högre kostnader i framtiden.

Samhällets framtida klimatförändringar

Den befintliga infrastrukturen behöver dimensioneras upp och klimatsäkras både under som ovan mark. Detta innebär ökade investeringskostnader. Organisationen måste också ha kapacitet och kompetens för att kunna möta samhällets klimatförändring.

Risken med att ignorera åtgärder för att möta de kommande klimatförändringarna är svårigheter att hantera skyfall, torka etc. Vilket kan resultera i stora leveransavbrott, miljöpåverkan, sjukdomsutbrott, skadestånd och samhällsstörningar p.g.a. otjänligt dricksvatten o.s.v.

Samhällets globala mål och lagkrav

Enligt svensk lag bildar varje kommun ett VA-kollektiv som ska stå sina egna kostnader.

VA-verksamheten är hårt reglerat i olika lagar från EU och svensk lagstiftning. Ett exempel på en större påverkan utifrån lagstiftning kan vara nya krav på läkemedelsrening vid reningsverk större än 10 000pe.

Finansiering

Det är viktigt att hålla god koll på lån, lånevolymer, skuldsättning och driftkostnader. Det är också viktigt att på kort och lång sikt säkra att man har en fungerande VA-verksamhet. Idag finansieras verksamheten utifrån följande intäkter:

- Drifttaxa – rörlig och fast avgift
- Anläggningstaxa – engångskostnad för anslutning av fastighet till de kommunala VA-anläggningarna.
- Skattekollektivet – tillhandahållande av tjänster utanför VA-kollektivets uppdrag, t.ex. brandvatten och gatuavvattning.

Globala mål och lagkrav

För att hantera finansiering av nya framtida krav på verksamheten rekommenderas det att driftöverskott som uppstår vid årsslutet fonderas.

Genom att aktivt fondera överskott minskas VA-verksamhetens lånebehov och minskar framtida höjningar av VA-taxan.

Medel får avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar, om

1. det finns en fastställd investeringsplan,

2. avsättningen avser en bestämd åtgärd,
3. åtgärden och de beräknade kostnaderna för den redovisas i planen,
4. det av planen framgår när de avsatta medlen är avsedda att tas i anspråk, och
5. planen innehåller de upplysningar som i övrigt behövs för att bedöma behovet av avsättningens storlek.

Om dessa kriterier är uppfyllda rekommenderas att eventuella driftöverskott fonderas till fastställd ny investering

Klimatförändringar

Av samordningsskäl så anlägger VA-kollektivet bl.a. dagvattendammar, kompletteringar av rännstensbrunnar utmed kommunala gatorna o.s.v. Kostnader för upprättande av anordning till gatuavvattning (t.ex. rännstensbrunn) samt ev. skötsel av dessa ska VA-kollektivet ersättas till 100% av skattekollektivet.

Anläggningstaxa

Nya exploateringsområden och omvandlingsområden ska finansieras med en anläggningsavgift som har 100% täckningsgrad över tid. Täckningsgraden mäts rullande under 12 år och följs upp årligen. Detta kan medföra att vissa exploateringsområden/omvandlingsområden slutredovisas med ett negativt resultat men andra områden slutredovisas med ett positivt resultat. Över tid ska summeringen för alla projekt tillsammans under utpekad period sträva efter täckningsgrad 100%.

Brandvatten

Det ställs hårda krav på brandvattenkapacitet inom nya exploateringsområden. Brandvattenkapacitet via dricksvattennätet medför stora investeringskostnader och ska inte finansieras via VA-kollektivet enligt lagen om allmänna vattentjänster. Av samordningsskäl så överdimensionerar VA-kollektivet dricksvattenledningar för att ta ut brandvatten med begränsad kapacitet, förutsatt det inte riskerar VA-anläggningen eller dricksvattenkvaliteten. Ökade kostnader för upprättande av anordning (t.ex. brandpost) samt underhåll av dessa ska VA-kollektivet ersättas till 100% av skattekollektivet.

Alternativa brandvattenanläggningar ska ordnas om brandvattenkraven är högre än vad VA-anläggningen klarar att leverera med hänsyn till dricksvattenkvaliteten. Dessa alternativa brandvattenanläggningar finansieras av

skattekollektivet och är fristående från VA-verksamheten.

Lagstöd

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Sammanfattning

Det går att konstatera att den kommunala VA-sektorn står inför viktiga utmaningar i Vaggeryds kommun. En hel del anläggningstillgångar är till stor del avskrivna vilket under lång tid hållit taxorna låga. Nu när nya investeringar genomförs kommer avskrivning och räntekostnader öka. Som en konsekvens av de ökade kapitalkostnaderna kommer även VA-taxorna behöva höjas. Att fortsätta med den låga investeringsnivån innebär att vatten och avloppstjänsterna över tid kommer försämrats, samtidigt som hushållet får betala mer för varje år. Över tid är därför den föreslagna vägen att hålla en högre men jämn investeringstakt.

VA-kollektivet finansierar:

- VA-drift.
- VA-infrastrukturen inom exploateringsområden och omvandlingsområden med en anläggningstaxa som har 100% täckningsgrad över tid.
- Fondering för delfinansiering av utpekade om/nybyggnationer.
- En hållbar ledningsförnyelsetakt.
- Klimatanpassning av VA-anläggningar för att möta framtida klimatförändringar.
- Nedskrivningar av utjänta anläggningar.

Skattekollektivet finansierar:

- Brandvatten.
- Gatuavvattning.